

Terug naar de basis

Gecontroleerd vertrouwen

Kaderstellende notitie over de
herziening van het subsidiestelsel
van de Gemeente Helmond

De algemene reserve van organisaties is een onderwerp dat in de afgelopen paar jaar tot onnodig veel verwarring heeft geleid.

Professionele organisaties hebben, vanwege de aard van de organisatie, een reserve nodig die hoger is dan de gestelde norm toestaat. Accountants hebben zelfs expliciet gewezen op zwakte van de financiële huishouding als gevolg van de lage reserves. In theorie is hiermee de situatie ontstaan dat een organisatie die zich strikt aan de regels houdt, niet aan de verantwoordingsverplichting kan voldoen. De accountant verleent immers geen goedkeuring. Door het ontbreken van de goedkeurende verklaring overtreedt de organisatie de regels.

Voor zover er bij vrijwilligersorganisaties sprake was van overschrijding van de gestelde norm, bleek telkens weer dat er een legitieme achtergrond was. Veel rumoer en weinig effect.

Zo kunnen regels niet zijn bedoeld.

"Goede mensen hebben geen wetten nodig om verantwoordelijk te handelen,
terwijl slechte mensen de wetten weten te omzeilen."

Plato
(427-347 v. Chr.)

INHOUDSOPGAVE

ALGEMENE INLEIDING	3
AANLEIDING	3
WERKWIJZE	3
REIKWIJDTE	4
RAAKVLAKKEN	5
OPZET EN UITGANGSPUNTEN	6
BEDRIJFSVOERING	6
BESTUURLIJK KADER	6
KADERS.....	7
MAATSCHAPPELIJK DOEL	7
RECHTVAARDIG.....	8
TOEGANKELIJK EN DUIDELIJK	9
MAATWERK.....	10
EENVOUD	11
UIT TE LEGGEN.....	13
WET- EN REGELGEVING	14
GEVOLGEN VAN DE KADERS	15
BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN	15
KLANTGERICHTHEID	16
GEMEENTEBREED STELSEL	16
BEVOEGDHEDEN	16
BELEID OP VERMOGENSVORMING	16
PROCEDURES EN PROCESSEN	17
ICT-INSTRUMENTEN	17
LEERTRAJECT	17
FINANCIËN	17
VERVOLG VAN DE HERZIENING	19
DAADWERKELIJKE VORMGEVING	19
NIEUWE SUBSIDIEVERORDENING	19
BEDRIJFSVOERING IN 2008.....	19
COMMUNICATIE	19
BESLUITVORMING OVER UITWERKING	19
BIJLAGEN	21
BIJLAGE 1: REGELGEVING OP INTERNET, GERELATEERD AAN SUBSIDIESTELSEL	21
BIJLAGE 2: DIGITAAL LOKET, PRODUCTEN GERELATEERD AAN SUBSIDIESTELSEL	22

Algemene inleiding

Aanleiding

Veelzijdig

Al vanaf de eerste raadsbehandeling van de Algemene Subsidieverordening 2005 (ASV 2005) is op diverse momenten een brede evaluatie en herziening van het gemeentelijke subsidiestelsel aangekondigd. De aanleiding voor de evaluatie en de herziening van het subsidiebeleid is - inmiddels - veelzijdig. Deregulering, dualisering, rechtmatigheid van de subsidieverordening, optimaliseren van processen en inzetten van ICT-instrumenten springen het meest in het oog.

Grondig herzien

Om de evaluatie en herziening goed en zorgvuldig aan te pakken is gestart met de problemen helder in beeld te brengen in een probleemstellende notitie. Op basis van deze notitie is besloten het stelsel grondig te herzien. Dit sluit aan bij de ambities van het college, het optimaliseren van prestatiesturing en het bevorderen van de kaderstellende rol van de gemeenteraad.

Maar bovenal doet het recht aan de mensen die zich - al dan niet met gebruik van subsidies - inzetten voor onze stad. Zij verdienen het dat het subsidiestelsel samenhangend, transparant en begrijpelijk is. Om dat te bereiken moeten we terug naar de basis.

Kaderstelling

In de probleemstellende notitie zijn de dilemma's en ontwikkelrichtingen beschreven. In de nu voorliggende kaderstellende notitie worden keuzes voorgesteld in een samenhangend pakket. Hierin zijn de belangen van aanvragers, het bestuur en de ambtelijke organisatie zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. De kaders kunnen worden gezien als een uitvoerige uitwerking van de doelstelling die we hebben met het subsidiestelsel.

Werkwijze

Terug naar de basis

Om een grondige herziening van het subsidiestelsel mogelijk te maken, is teruggegaan naar fundamentele uitgangspunten. Welk doel dient het subsidiestelsel? Waarom doen we wat we doen? Welke uitgangspunten hanteren we? En aan welke voorwaarden moet het voldoen? Welke sturingsfilosofie past daar het beste bij? Tijdens de oriëntatie zijn vragen van deze orde leidend geweest, waarbij (de evaluatie van) de huidige praktijk de nodige aangrijpingspunten heeft geboden. De antwoorden zijn verwerkt in deze kaderstellende notitie.

Betrekken van gebruikers

Conferentie

Op 2 juli 2007 is een conferentie georganiseerd over de herziening van het subsidiestelsel. Hiervoor waren zowel gebruikers als raadsleden uitgenodigd. Tijdens de drukbezochte conferentie zijn de onderwerpen uit de probleemstellende notitie in deelsessies besproken. Door de gebruikers vroeg in de oriëntatiefase te betrekken is de klant- en vraaggerichtheid bevorderd, konden basale inzichten worden getoetst en is er aanvullende inspiratie ontstaan. De actieve inbreng van de deelnemers van de conferentie heeft veel waardevolle informatie opgeleverd.

Verdiepingssessies

Tijdens vier kleinschalige verdiepingssessies is dieper ingegaan op de specifieke kwesties die relevant zijn voor verschillende sectoren. De groepen waren samengesteld uit vertegenwoordigers uit het veld, het bestuur en ambtenaren. Tijdens deze interactieve sessies bestond de ruimte voor het benoemen van knelpunten en het verkennen van oplossingsrichtingen. Deze sessies hebben scherpte aangebracht in het beeld van de knelpunten, vraagstukken, oplossingsmogelijkheden en eventuele consequenties.

Beschikbare deskundigheid

Projectgroep

Om de uitgebreide kennis, ervaring en deskundigheid vanuit de eigen organisatie effectief in te zetten, is een brede projectgroep samengesteld. Van meet af aan zijn daardoor ook alle intern relevante perspectieven bij de herziening betrokken. De oplossingsrichtingen konden daarmee direct worden getoetst aan haalbaarheid, uitvoerbaarheid en aansluiting op essentiële processen en procedures. Daarmee is gewaarborgd dat een subsidiestelsel op basis van de kaderstelling realiseerbaar is.

Interne verdiepingssessies

Naast de extern georiënteerde verdiepingssessies, zijn twee soortgelijke sessies gehouden met een intern karakter. Hiermee is de ruime ervaring en deskundigheid die binnen de eigen organisatie beschikbaar is bij de uitwerking van de kaders betrokken. Doordat de interne verdiepingssessies aan het einde van de oriëntatiefase zaten, hebben ze bovendien gediend als extra toets op de zich aftekenende kaders.

Bureau-onderzoek

Zowel buiten als binnen Helmond is gezocht naar relevant en bruikbaar materiaal voor de herziening van het subsidiestelsel. Vermeldenswaardige externe bronnen ten aanzien van het algemene proces zijn de gemeente Nijmegen en de gemeente Maastricht. Voor de beeldvorming over de verordening zijn in het voorbereidend onderzoek Zwolle, Delft en Eindhoven aanvullend van waarde geweest.

Producten uit Helmond die zijn gebruikt bij de oriëntatie zijn 'Op weg naar vitale coalities' van de Welzijnsring en de voorlopige resultaten van het onderzoek naar de communicatie met vrijwilligersorganisaties. Daarnaast zijn ook het collegeprogramma, beleidsnota's, werkprocessen en de planning- en controlcyclus bij de voorbereiding van de kaderstelling betrokken.

Woord van dank

Vele mensen hebben een bijdrage geleverd aan het proces dat heeft geleid tot het document dat nu voorligt. Niet alle inbreng is woordelijk terug te vinden in deze kaderstellende notitie. Enerzijds is er inbreng weggefallen als gevolg van gemaakte afwegingen, anderzijds is inbreng impliciet verwerkt in deze notitie. Zonder de actieve houding en de openhartigheid van alle betrokkenen had het echter niet mogelijk geweest om zorgvuldige afwegingen te maken. Daarom past hier een woord van dank aan allen die zich, gevraagd en ongevraagd, hebben ingezet in dit proces.

Reikwijdte

Definitie subsidie

De definitie van het subsidiebegrip staat in artikel 4:21 van de Algemene Wet Bestuursrecht:

"Onder subsidie wordt verstaan: de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten."

Het begrip 'subsidie' wordt vaker gebruikt dan alleen op basis van deze wettelijke definitie. Voor het stelsel gaan we uit van de beschrijving in de Awb. In de praktijk gaat het daarmee over subsidie voor activiteiten van derden die zonder de subsidie niet tot stand komen, terwijl deze vanuit het gemeentelijk beleid wel gewenst zijn. De bestedingsrichting van de subsidie is vastgelegd. Aanvullende inkomensvoorzieningen, (schade)vergoedingen, contributies, goederen en diensten vallen niet onder de definitie van subsidie.

Subsidie heeft wezenlijk andere kenmerken dan inkoop. In de praktijk is het onderscheid soms moeilijk te maken. Belangrijke elementen voor het maken van het onderscheid zijn 'algemeen belang' en 'vergoeding van winstmarge'. Twee vragen die een handvat bieden:

1. Hebben de activiteiten te maken met het algemeen belang? Zo nee, dan is sprake van inkoop.
2. Als er wel sprake is van algemeen belang: bevat de vergoeding voor de activiteiten een vergoeding van een winstmarge? Zo ja, dan is sprake van inkoop, zo nee dan is sprake van subsidie.

Gemeentebreed

Alle subsidies zijn betrokken bij de oriëntatie. Er is vooraf geen selectie gemaakt van beleidsterreinen of verschillende vormen van subsidie. Dit heeft de mogelijkheid geboden om te verkennen of de kaders gemeentebreed toepasbaar kunnen zijn. Gemeentebreed houdt hier dus in voor alle beleids-terreinen die gebruik maken van het subsidieinstrument, en voor alle vormen van subsidie. Doel is om te zorgen voor volledige dekking van de huidige subsidies.

Instrument

De herziening van het subsidiestelsel heeft geen bezuinigingsdoel. Ook worden de inhoudelijke subsidiecriteria er niet door beïnvloed. Beleidsinhoudelijke en financiële afwegingen vallen buiten deze notitie. Het subsidiestelsel is een (proces)technisch instrument, dat helderheid geeft over de wijze waarop we omgaan met subsidies. Het is daarmee één van de raamwerken voor de realisatie van beleid.

Raakvlakken

Dienstverlening

Het bevorderen van goede dienstverlening is een thema dat zich op verschillende manieren manifesteert. Zowel op het internet, aan de telefoon als aan de balie is het credo dat we vraag- dan wel klantgericht handelen. De gemeente streeft naar een dienstbare opstelling, waarbij duidelijk is wat de handelingsruimte is. We gaan verder dan het beantwoorden van de vraag: we helpen bij het vinden van een antwoord.

E-gemeente

De mogelijkheden die ICT biedt blijven toenemen. Het digitaal loket, regelgeving op internet en het bijbehorende meldpunt zijn hier concrete voorbeelden van. Om slim gebruik te maken van die mogelijkheden is een samenhangende visie ontwikkeld. In die visie is ook specifiek aandacht voor het digitaal onsluiten van informatie over subsidies.

Deregulering

Met deregulering willen we nodeloze regelgeving opheffen en de administratieve lastendruk verminderen. Daarnaast streven we naar verbetering van de manier waarop we met de regels omgaan en hoe we erover communiceren. Om de geest van de regels voorrang te geven boven de letter. Om dat te kunnen doen, is het nodig deze geest te kennen. In deze notitie wordt voor het subsidiestelsel gepoogd de geest van de regels - voor zover dat mogelijk is - in woorden te vangen.

TRILL

Samen de B5 en Maastricht wordt de TRILL-systematiek ontwikkeld. Dit is een systematiek van prestatiesturing voor (professionele) organisaties in het welzijnswerk. Vanuit de gewenste maatschappelijke effecten worden, via beleidsdoelstellingen, resultaten geformuleerd door de gemeente. Vervolgens worden daarvoor diensten aangeboden door de organisaties. TRILL is een ontwikkeltraject en heeft voornamelijk invloed op de beleidscyclus. TRILL stelt geen specifieke eisen aan het subsidiestelsel. Bij de herziening van het subsidiestelsel kan enige alertheid echter geen kwaad. Eventuele onbedoelde belemmeringen voor de ontwikkeling van TRILL kunnen dan worden voorkomen.

Sturingsfilosofie in beweging

De rol van gemeenten is voortdurend in ontwikkeling. In de laatste jaren is de aandacht verschoven naar stimulerend, waarderend en voorwaardenscheppend. Dat is de focus voor gemeenten als het gaat om het ontwikkelen en bevorderen van sociaal kapitaal. Denk daarbij aan de Wmo, de wijkenaanpak en de fors toegenomen aandacht voor participatie. Vanuit dit perspectief past het om in deze notitie ook - veelal indirect - aandacht te hebben voor de sturingsfilosofie.

Opzet en uitgangspunten

Opzet

Het stelsel zal moeten voldoen aan alle zeven kaders die in deze notitie worden gepresenteerd. De volgorde in deze nota is met opzet gekozen. Gestart wordt met de twee kaders die beschrijven wat we willen bereiken met het subsidiestelsel. Daarna komen drie kaders die aangeven hoe we dat willen organiseren. Afgesloten wordt met de twee kaders die beschrijven op welke wijze het stelsel gaat voldoen aan - opgelegde - verplichtingen. Door in de uitwerking van het stelsel uit te gaan van deze volgorde, ontstaat maximale ruimte en minimale last.

Uitgangspunten

Tijdens de uitwerking zijn de kaders steeds langs de lat van 5 kernwoorden gelegd. Dat zijn: klantgericht, stimulerend, flexibel, deregulering, realisatievermogen. Deze kernwoorden zijn niet dwingend, zelfs niet leidend. Zij hebben gediend om te toetsen of er voldoende ambitie in de kaderstelling is vervat.

Open deuren

De wijze waarop de kaders worden gepresenteerd, leidt ertoe dat gemakkelijk het gevoel kan ontstaan dat open deuren worden ingetrapt. Hoe dat ook zij, het gaat er nu om of we bereid zijn door deze open deuren naar binnen te stappen. Om ondubbelzinnig duidelijk te maken hoe we in Helmond met subsidies en met elkaar willen omgaan. Om het vertrouwen uit te spreken in onze partners.

Temporiseren van ambities

Sommige ambities zijn in deze kaderstellende nota hoog gesteld, zoals de visie op de mogelijkheden van ICT. Deze ambities geven de gewenste richting aan, maar er kan niet worden verwacht dat deze op korte termijn gerealiseerd worden. Ze dienen als punt aan de horizon. Voor alle ambities geldt bovendien dat we ze niet allemaal tegelijkertijd kunnen realiseren. Gestart wordt met de acties die voorwaardelijk zijn voor het vanaf 2009 kunnen werken vanuit de gestelde kaders.

Bedrijfsvoering

De wijzigingen die de kaderstelling en de herziening van het subsidiestelsel met zich meebrengen, hebben mogelijk invloed op de bedrijfsvoering van betrokken partijen. Om de gelegenheid te geven daar tijdig op in te kunnen spelen, is erop gekoerst hierover duidelijkheid te geven vóór 1 januari 2008.

Bestuurlijk kader

Nu de oriënterende fase is afgerond en de resultaten daarvan zijn neergeslagen in deze kaderstellende notitie, legt het college de kaderstellende notitie opiniërend voor aan de commissie ABA. Eventuele reacties van de commissie kunnen worden meegenomen in de verdere uitwerking. Eenzelfde rol is weggelegd voor de stuurgroep Deregulering.

Kaders

Maatschappelijk doel

Reden om subsidie te verstrekken

Subsidie wordt verstrekt voor activiteiten van derden die zonder de subsidie niet tot stand komen, terwijl deze vanuit het gemeentelijk beleid wel gewenst zijn. Met andere woorden: subsidie moet een concrete bijdrage leveren aan het realiseren van het beleid van de gemeente. De reden om subsidie te verstrekken ligt daarmee in de beleidsinhoud. De gemeenteraad bepaalt via de beleidskaders welke maatschappelijke doelen door de gemeente worden nagestreefd. De mogelijkheid tot het verstrekken van subsidie ontstaat door de beschikbaarheid van budget.

Stimuleren en afremmen

Het subsidiestelsel is een beleidsinstrument. Enerzijds voor het bevorderen van maatschappelijke activiteiten en participatie, door ruimte te bieden of waardering te laten zien. Anderzijds voor het behartigen van het algemeen belang, door voorwaarden te stellen en grenzen te bewaken. Het stelsel moet gewenste activiteiten en ontwikkelingen stimuleren, en ongewenste activiteiten en ontwikkelingen afremmen.

Gewenste ontwikkelingen

Organisaties zouden zich uitgenodigd moeten voelen om zichzelf duurzaam te versterken en te investeren in continuïteit en kwaliteit.

Om méér mogelijk te maken is het zinnig te bevorderen dat er gebruik wordt gemaakt van de diverse bronnen die beschikbaar zijn voor financiering of andere ondersteuning. Daarbij valt te denken aan (aanvullende) financiering door derden en ondersteuning vanuit het bedrijfsleven op basis van het concept van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Bijkomend effect is dat de afhankelijkheid van (en de druk op) de gemeente voor structurele financiering van succesvolle projecten afneemt. De kans dat dergelijke projecten kunnen worden omgezet in reguliere activiteiten neemt daardoor toe.

Effectieve inzet van gemeentelijke middelen

De kernvraag bij het bepalen van de effectiviteit van subsidie is: worden gestelde (beleids)doelen gerealiseerd? Om die vraag positief te kunnen beantwoorden is een onderscheid tussen rechtspersonen en natuurlijke personen niet relevant. Subsidie kan vanuit dit perspectief worden verstrekt aan rechtspersonen zoals professionele en vrijwilligersorganisaties, maar ook aan natuurlijke personen. Bij de beoordeling van de aanvraag zijn de activiteiten de basis en niet de organisatievorm.

In beginsel gaan gesubsidieerde activiteiten gepaard met een eigen bijdrage van de aanvrager en/of de deelnemers. Op basis van beleidsinhoudelijke keuzes kan hiervan worden afgeweken.

Sociaal-maatschappelijke infrastructuur behouden

Helmond heeft een redelijk sterke sociaal-maatschappelijke infrastructuur. Dit is een belangrijke basis voor het effectief kunnen realiseren van beleidsdoelstellingen van de gemeente. Het subsidiestelsel zorgt ervoor dat de kracht en de samenhang van deze infrastructuur wordt behouden of zelfs wordt versterkt. Om die reden kan er verschil ontstaan in de benadering van professionele en vrijwilligersorganisaties.

Binnen het subsidiestelsel wordt optimale ruimte gecreeerd om de voordelen van marktwerking (kwaliteit en kostenefficiëntie) te benutten. Door binnen de relatieve veiligheid van het subsidiestelsel te blijven, kan worden voorkomen dat de effecten van marktwerking doorslaan naar het negatieve (druk op samenwerking, afbraak van voorzieningen).

De markt

Zowel bij commerciële activiteiten als bij commerciële marktpartijen is uiterste zorgvuldigheid geboden bij de toepassing van subsidie. Voorkomen moet worden dat er met subsidies (verboden) staatssteun wordt gegeven voor (commerciële) activiteiten die ook door marktpartijen worden verricht. Daarnaast bestaat het risico van oneerlijke concurrentie als subsidie aan commerciële partijen wordt verstrekt. Subsidie kan alleen worden ingezet als er sprake is van algemeen belang en er geen vergoeding van een winstmarge wordt verstrekt. Commerciële partijen komen bijvoorbeeld voor subsidie in beeld indien andere partijen geen aanbod voor de beleidsinhoudelijke vraag hebben.

Rechtvaardig

Omgaan met de schaarste

In de begroting van de gemeente staat welke middelen beschikbaar zijn voor subsidies. In de praktijk overstijgen de aanvragen voor subsidie dat budget, waarmee het vraagstuk van rechtvaardige verdeling van de schaarste zich aandient. Om te bereiken dat de collectieve middelen adequaat (efficiënt) worden besteed, worden verschillende instrumenten ingezet:

- subsidieplafonds
- maximaliseren van de subsidie per activiteit/aanvrager
- normbedragen

In een beperkt aantal gevallen is er sprake van open eind-financiering. Het verdelingsvraagstuk is daardoor niet van toepassing. In die gevallen wordt er begroot op basis van ervaringscijfers, zodat het budget normaal gesproken toereikend is voor alle aanvragen.

Ander geld

Er bestaan ook andere financieringsbronnen dan door de gemeente verstrekte subsidie. Te denken valt aan fondswerving, subsidies van derden en aan eigen inkomsten en opbrengsten. Het aanboren van deze bronnen wordt door de gemeente gestimuleerd. Vermogensvorming als gevolg hiervan is toegestaan, onder het voorbehoud dat de door de gemeente gesubsidieerde activiteiten gerealiseerd zijn. De extra financiële ruimte kan ertoe leiden dat de organisatie haar activiteiten uitbreidt en/of dat de organisatie minder afhankelijk wordt van gemeentelijke financiering.

Voldoende eigen middelen

Bij de aanvraag voor subsidie kan worden getoetst of de aanvrager beschikt over voldoende eigen middelen om de activiteiten uit te voeren. Hierbij kan de toe- en afname van het vermogen over een periode van enkele jaren (3 tot 5) en een prognose voor de komende jaren (3 tot 5) worden betrokken. Hiermee wordt indirect voorkomen dat het verstrekken van subsidie leidt tot structurele en ongewenste groei van het vermogen van organisaties. De vermogenspositie speelt géén rol bij de verantwoording en de vaststelling van subsidie.

Handelingsruimte voor gemeente

Voor uitzonderlijke situaties bieden algemene regels geen soelaas. Voor die gevallen is het wenselijk dat de gemeente over voldoende handelingsruimte beschikt om te kunnen waarborgen dat de beschikbare middelen rechtvaardig worden verdeeld. Dergelijke ruimte is ook wenselijk voor die situaties waarin duidelijk is dat er sprake is van onwenselijke en onbedoelde effecten van regelgeving. Gebruik maken van deze handelingsruimte gebeurt op een transparante wijze, waarbij iedere vorm van willekeur wordt voorkomen.

Transparantie

Alle potentiële aanvragers van subsidie hebben toegang tot dezelfde informatie, en worden op uniforme wijze benaderd door de gemeente. Informatie over inhoud, proces en besluitvorming is transparant beschikbaar. Hiermee wordt willekeur voorkomen.

Indien er (vanuit de beleidsinhoud) aanleiding toe is, kan informatie actief worden aangeboden. Ook dan is het streven alle belanghebbenden over dezelfde informatie te laten beschikken.

Rol van de gemeente

De gemeenteraad stelt de financiële, inhoudelijke en procedurele kaders vast. Binnen die kaders wordt een afweging gemaakt over de toekenning of weigering van aangevraagde subsidie.

Uitgangspunt daarbij is dat er sprake is van proportionele inzet van mensen en middelen. De inspanningen die worden verricht staan in verhouding met de omvang van de subsidie.

Toegankelijk en duidelijk

Ontsluiten van informatie

Informatie over inhoud, proces en besluitvorming is goed toegankelijk, via diverse kanalen. Zowel nieuwe aanvragers als ervaren organisaties kunnen eenvoudig de weg vinden naar de informatie waar zij behoefte aan hebben. Mocht dat onverhoopt - om welke reden dan ook - niet zelfstandig lukken, dan is hiervoor laagdrempelige ondersteuning beschikbaar.

Internet

Gebruikers kunnen soepel en zelfstandig informatie verzamelen. Hiervoor richten we een digitaal subsidieloket in. We starten met het aanbieden van informatie over subsidies. Als het praktisch haalbaar is gaan we daarna ook informatie over ondersteuningsmogelijkheden en relevante voorzieningen aanbieden.

Het materiaal dat via het digitale subsidieloket wordt aangeboden dient ook als informatiebron voor de ondersteuning van degenen die niet over internet(vaardigheden) beschikken. De medewerkers van de gemeente kunnen de gevraagde informatie eventueel printen en per post opsturen.

Heldere taal

Informatie wordt zo eenvoudig en helder mogelijk opgeschreven. Iedereen moet de informatie kunnen lezen én begrijpen. De medewerkers van de gemeente zijn bereid én in staat om de achtergrond van regels en besluiten duidelijk uit te leggen. Ook als het gebruik van juridische taal niet te vermijden is geweest. We geven duidelijke antwoorden, ook wanneer we 'nee' moeten verkopen.

Begrijpelijk stelsel

Het subsidiestelsel is veelzijdig en uitgebreid. Daarom zorgen we voor overzicht en samenhang. De opzet van het subsidiestelsel moet inzicht geven in de inhoud, het proces en de besluitvorming.

Dienstverlening

De gemeente heeft tal van rollen (opdrachtgever, financier, regisseur, handhaver, e.d.). De aanvragers hebben echter te maken met één gemeente. Door het toepassen van relatiebeheer kan de gemeente de invulling van de verschillende rollen beter mogelijk maken en de dienstverlening aan de aanvrager verbeteren.

Actief informatie verstrekken

Over de keuzes van de gemeenteraad wordt actief informatie verstrekt aan mogelijke gebruikers van subsidie. Dit gebeurt in ieder geval via de gemeentepagina in de Trompetter en op de website van de gemeente. Afhankelijk van het onderwerp en de doelgroep worden ook andere media ingezet. Als men zich daarvoor heeft aangemeld, wordt men via een e-mailservice op de hoogte gesteld van relevante informatie zoals wijzigingen en sluitingsdata.

Maatwerk

Overwegingen voor maatwerk

De aanleiding voor het bieden van maatwerk kan liggen in de aard van de sector, de aard van de organisatie, de aard van de activiteit of de aard van de subsidie. In het stelsel kan voor ieder van deze aspecten worden aangegeven binnen welke grenzen het maatwerk moet liggen, of aan welke voorwaarden het moet voldoen. We waken er daarbij voor dat maatwerk leidt tot willekeur.

Onderwerpen voor maatwerk

Grenzen en/of voorwaarden kunnen worden gesteld voor de frequentie van aanvragen (bijvoorbeeld meerjarige subsidies), te hanteren termijnen (bijvoorbeeld snellere afhandeling of afwijkende aanleverdata), verantwoording (bijvoorbeeld individueel of steekproefsgewijze controle) en peildata (bijvoorbeeld van leden).

Flexibiliteit

Er is flexibiliteit gewenst in het subsidiestelsel om beter in te kunnen spelen op incidenteel en op nieuw beleid. Activiteiten die daaruit voortkomen zouden soepel in te passen moeten zijn. Daarmee wordt initiatief en innovatie bevorderd. Voor dergelijke activiteiten dient dan natuurlijk ook budget beschikbaar te zijn. Budget ten behoeve van nieuwe activiteiten of organisaties zou over doelstellingen heen kunnen worden vastgesteld als percentage van het structurele subsidiebudget. Verkokering wordt door deze samenvoeging voorkomen, maar het maken van zorgvuldige afwegingen (wie wel en wie niet) wordt er een stuk lastiger door. Dit onderdeel van de kaderstelling ligt daarmee dicht tegen een beleidsinhoudelijke keuze aan.

De basis en de top

Onderscheid kan worden gemaakt tussen basisvoorzieningen en langdurige subsidie enerzijds en initiatief en vernieuwing anderzijds. De eerste categorie krijgt - bij wijze van spreken - al jaren achtereen min of meer dezelfde subsidie. De tweede categorie moet jaarlijks strijden om het budget. Deze twee processen kunnen uit elkaar worden getrokken. In beide gevallen kan dan beter recht worden gedaan aan de specifieke kenmerken van dergelijke aanvragen.

Goed gedrag belonen

Het stelsel moet goed gedrag belonen: als er een jaar geen subsidie wordt aangevraagd omdat men over voldoende andere middelen beschikt, zou dit niet automatisch moeten leiden tot het 'uit de molen' vallen. Zo'n actieve houding en die zorgvuldigheid moet worden gestimuleerd (zonder dat dit tot gemakzucht leidt). Dit vraagt om een soepel georganiseerd besluitvormingsproces met zo kort mogelijke doorlooptijden. Hieraan kan uitbreiding van de mandaten een substantiele bijdrage leveren.

Dienstverlening

Maatwerk leveren in dienstverlening is een lastig onderwerp omdat veel afhangt van het persoonlijke contact. Het vraagt erom enorm alert te zijn op het voorkomen van willekeur en persoonlijke of politieke voorkeuren. Toch kan niet ontkend worden dat het bijna vanzelf gaat om mensen met een actieve, meedenkende houding te voorzien van creatieve suggesties over hoe zaken wel/anders te realiseren zijn.

Ruimte in de uitvoering

Algemene zaken kunnen worden geregeld in de verordening. Specifieke zaken kunnen worden belegd in de uitvoering (bijv. in beschikkingen). Dit biedt de gelegenheid tot maatwerk, zonder dat hiervoor afwijkende artikelen in de verordening hoeven te worden opgenomen. De handelingsruimte wordt wel helder omschreven in de verordening.

Eenvoud

Eén gemeente

Als organisaties van verschillende onderdelen van onze organisatie subsidie krijgen, kunnen zij volstaan met enkelvoudige verantwoording. Bij samenloop van subsidiesoorten is het voor de klant meest eenvoudige verantwoordingsproces leidend (bijvoorbeeld voor de aanleverdatum van verantwoording). De verantwoording voldoet wel aan alle specifieke afspraken en verslagleggingsbepalingen die van toepassing zijn. Hiermee trekken we het principe van single information - single audit (SiSa) door van het niveau rijk-gemeente naar gemeente-organisatie. Voor zover het is toegestaan gaan we gegevens van aanvragers hergebruiken. Hergebruik van gegevens en relatiebeheer zijn de instrumenten die we inzetten voor ontkooking.

Subsidiesoorten

Alle soorten subsidie, gemeentebreed, worden in het stelsel afgedekt. Het ideaal is dat er één samenhangend stelsel is, en dat er geen verordeningen naast elkaar bestaan. Dit bevordert de inzichtelijkheid en voorkomt verrassingen (zowel intern als extern). De subsidiesoorten kunnen worden bepaald aan de hand van de activiteit (activiteitsubsidie), de aard van de afspraken met de aanvrager (budget- of projectsubsidie), de functie (stimuleringsubsidie), de prijs (productsubsidie), en nog een tal van kenmerken. In de uitwerking van het subsidiestelsel komt een limitatieve lijst van ongeveer 5 subsidiesoorten, zodat heldere ordening mogelijk wordt.

Proportionele inspanning

De kosten en inspanningen die gepaard gaan met het aanvragen, verkrijgen en verantwoorden van de subsidie moeten in verhouding staan tot de omvang van de subsidie. Datzelfde geldt voor de administratieve lasten. Het leeuwendeel van de kosten en de inspanningen moeten een bijdrage leveren aan de gesubsidieerde activiteiten.

Verskillende taken

Vergunningen en subsidies zijn producten die wezenlijk van elkaar verschillen. De aanvragen worden afzonderlijk van elkaar beoordeeld. Door interne afstemming worden 'onmogelijke' situaties voorkomen. Een activiteit waar vanuit bijvoorbeeld veiligheidsoverwegingen geen toestemming voor gegeven kan worden, kan ook geen subsidie toegekend krijgen. Het kan wel voorkomen dat een activiteit wel een vergunning krijgt, terwijl er geen subsidie voor wordt toegekend.

Onderzocht wordt of het mogelijk is legesvrije vergunningen te verstrekken bij gesubsidieerde activiteiten, bijvoorbeeld door intern te verrekenen. Omwille van de transparantie zullen de kosten van de vergunning in dat geval wel zichtbaar zijn voor de aanvrager. Indien er een volgende keer gebruik wordt gemaakt van een andere financieringsbron, is voor de aanvrager helder met welke kosten er rekening moet worden gehouden.

Termijnen

Aanvraag- en verantwoordingsdata worden - binnen het kader van maatwerk - op elkaar afgestemd. Indien het werkbaar kan blijven, dan is het wenselijk om enige keuzevrijheid te bieden aan organisaties.

Frequentie

Jaarlijkse subsidieverlening is de standaard voor structurele subsidies.

Meerjarige subsidie is mogelijk voor:

- A-evenementen
- basisvoorzieningen
- (onderdelen van) budgetsubsidies
- stabiele waarderings- en activiteitsubsidies

Meerjarige subsidie biedt voor de aanvrager continuïteit, waardoor het meer (of eigenlijk zekerder) loont om te investeren in de kwaliteit van de activiteit of dienst. Daarnaast kan de organisatie kostenefficiënt optreden als gevolg van de zekerheid van meerjarige subsidie. Als er wel jaarlijks wordt verantwoord, en er regelmatig een gedegen evaluatie moet plaatsvinden is meerjarige subsidie voor de ambtelijke organisatie niet per se tijdbesparend. Als ook de verantwoording over meerdere jaren plaatsvindt, wordt ook de interne efficiëntie verbeterd. Indien het werkbaar kan blijven, dan is het wenselijk om enige keuzevrijheid te bieden aan organisaties.

Uniformiteit

In de aanvraag-, toekennings-, verantwoordings- en handavingsprocedures is optimale uniformiteit gewenst. Uniformiteit maakt handelingen en documenten herkenbaar, waardoor eenvoudig praktische routine ontstaat. De herkenbaarheid helpt ook bij het juist invullen van formulieren, waardoor de verwerking wordt versoepeld. Bovendien maakt uniformiteit hergebruik van de gegevens beter mogelijk.

Processen en procedures

Door besluitvorming over de subsidieverstreking bij het college neer te leggen, wordt niet alleen de afhandelingstermijn verkort. Ook de bezwarenprocedure en de planning- en controlcyclus worden aanzienlijk eenvoudiger. Het neemt een belangrijk deel van de bureaucratie weg, zonder dat het nadelige invloed heeft op de recht- of doelmatigheid.

De capaciteit die beschikbaar komt door vereenvoudiging van processen en procedures, kan worden ingezet om de dienstverlening en de interne afstemming te verbeteren zodat daarmee indirect het realisatievermogen wordt vergroot.

Interne organisatie gemeente

Afstemming binnen de gemeentelijke organisatie wordt geoptimaliseerd, waarbij aansluiting wordt gezocht bij de reguliere processen (zoals de P&C-cyclus). Als gevolg van standaardisering van processen, procedures en formulieren blijven de uitvoeringskosten in verhouding met de omvang van de subsidie. Aanvragers krijgen de gelegenheid om de kosten die zij maken als gevolg van gebruik van producten of diensten van de gemeente, direct te laten verrekenen met de subsidie. Deze verrekening wordt vermeld op de beschikking. Hiermee wordt het rondpompen van geld verminderd, maar is wel inzichtelijk welke kosten er werkelijk zijn gemaakt.

Rolverdeling binnen de gemeente

Het is de kunst om de afhandeling van subsidies over zo min mogelijk schijven te laten verlopen, zonder afbreuk te doen aan de kaderstellende en controlerende rol van de raad. Dit betekent dat taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden helder moeten worden belegd. Dan is duidelijk wie waarover mag beslissen, en kan daarvoor de kortste lijn worden gekozen.

De raad stelt de kaders vast. Zij kiest welke prioriteiten worden gesteld en welke middelen daaraan besteed mogen worden. Het college vult de kaders in, en werkt de kaders van de raad daarmee concreet uit. Zodra de keuzes door de beide bestuursorganen helder zijn gemaakt, kunnen zij binnen die keuzes waar mogelijk bevoegdheden mandateren.

Uit te leggen

Vertrouwen

Activiteiten worden vooraf, dus bij de aanvraag, getoetst aan de beleidsdoelen. Als er positief wordt geoordeeld, en er is budget beschikbaar, dan wordt de subsidie verleend. Vanuit de beleidsinhoud kunnen daarbij bijvoorbeeld voorwaarden of kwaliteitscriteria worden gesteld. In het stelsel worden positieve prikkels ingebouwd, zodat goede besteding zekerder wordt.

Ontbreken van vertrouwen

Als om een aanwijsbare reden wordt getwijfeld of een aanvrager het vertrouwen verdient, wordt dat bij de behandeling van de aanvraag betrokken. Prettigste situatie is dat er alsnog kan worden vastgesteld dat er toch vertrouwen gegeven kan worden. Alternatief is dat er speciale afspraken worden gemaakt in de beschikking. Als redelijkerwijs te verwachten is dat de aanvrager zich niet aan de regels of afspraken zal houden, kan de aanvraag worden afgewezen.

Controle

Verantwoording aan de gemeente kan in voorkomende gevallen achterwege blijven, bijvoorbeeld bij lage bedragen en bij waarderingssubsidie. Wel moet altijd zijn vast te stellen dat de subsidie gebruikt is waarvoor deze is bedoeld. Hiervoor kan steekproefsgewijs worden gecontroleerd of realisatie van de activiteiten heeft plaatsgevonden. Door jaarlijks een aantal willekeurige controles uit te voeren, wordt de rechtmatigheid gewaarborgd. Om dit te borgen worden (lichte) verslagleggingsbepalingen opgenomen in de verordening.

Accountantsverklaring

Voor subsidiebedragen boven een bepaald bedrag wordt een goedkeurende accountantsverklaring verlangd als verantwoording. De accountantsverklaring over besteding en realisatie gaan we niet nogmaals toetsen. Informatie uit de verklaring kan wel worden betrokken bij een volgende aanvraag. Momenteel is het bedrag waarboven een accountantsverklaring nodig is € 25.000 euro. Het lijkt realistisch dit bedrag te verhogen naar € 50.000 of zelfs € 100.000, zodat de verantwoordingskosten in verhouding blijven met de subsidie. Bedragen onder de norm vallen onder het steekproefregime.

Als (marktconforme) huur van de gemeente en/of personeelskosten ertoe leiden dat het normbedrag voor de accountantsverklaring wordt overschreden, mag deze verklaring achterwege blijven. Voorwaarde is dat de huur en/of de personeelskosten op een andere betrouwbare wijze (kunnen) worden verantwoord.

Dossiervorming

Om ook in de toekomst te kunnen reconstrueren wat er is gebeurd, is het zaak dat de behandeling van de subsidie goed is gedocumenteerd. Deze transparantie maakt dat het uit te leggen blijft op welke wijze de gemeente ertoe is gekomen om subsidies toe te kennen of af te wijzen.

Positie van de raad

De raad krijgt inzicht in de verleende en vastgestelde subsidies. Hiertoe worden logische momenten in de planning- en controlcyclus gezocht. De informatie die wordt verstrekt maakt het mogelijk om op zorgvuldige wijze te controleren hoe het college invulling heeft gegeven aan de kaders.

Financieel risico

Doordat de gelegenheid van reservevorming bestaat, wordt het financieel risico voor de gemeente kleiner. Organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor de risico's die horen bij de normale bedrijfsvoering van organisaties.

Wet- en regelgeving

Samenloop wet- en regelgeving

Een groot deel van de juridische subsidiebepalingen zijn vastgelegd in de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb). Deze hoeven dus niet te worden opgenomen in de lokale regelgeving. Voor zover de leesbaarheid het toelaat wordt dubbeling voorkomen.

Handhaven

Regels worden gesteld om duidelijk te maken wat wel en niet kan, mag of moet. De consequentie van het stellen van regels, is dat de regels moeten worden nageleefd. Het gaat zelfs verder: de regels moeten worden gehandhaafd. Om te kunnen handhaven moeten sancties worden benoemd. En wanneer er sancties zijn benoemd, moeten deze - indien van toepassing - ook worden opgelegd. Als de regels worden overtreden, zijn we dus verplicht om op te treden.

Sancties moeten als straf worden ervaren, zonder dat een organisatie direct ten gronde wordt gericht. Bij herhaling zou een zwaardere straf op zijn plaats zijn en bij hardnekkige overtreding van de regels moet het mogelijk zijn de subsidierelatie te beeindigen, een aanvraag af te wijzen of verstrekte subsidie terug te vorderen.

Een puntensysteem, of het geven van gele en rode kaarten biedt de ruimte om gradaties aan te brengen in de sancties. We creëren de gelegenheid om lichte straffen uit te delen ter correctie, zodat wie van goede wil is niet geconfronteerd hoeft te worden met zware sancties.

Hardheidsclausule

Een hardheidsclausule biedt een uitweg voor situaties waarin onwenselijke en onbedoelde effecten optreden bij strikte toepassing van de regels. Zo'n clausule is bedoeld voor incidenteel gebruik, en kan niet te pas en te onpas van toepassing worden verklaard. De hardheidsclausule is een zinvol instrument dat terughoudend ingezet moet worden. Indien het vaak voor dezelfde reden zou worden ingezet, is het beter om de regels aan te passen.

Wettelijke taken en opgelegde regels

De gemeente is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de wettelijk aan haar opgelegde taken. In voorkomende gevallen wordt daarbij het subsidieinstrument ingezet. Bij de verstrekking van middelen aan de gemeente kunnen verslagleggingsbepalingen zijn opgelegd die moeten worden doorgegeven aan de gebruiker (zoals het geval is bij GSBIII). De ruimte die binnen die wettelijke taken en opgelegde regels bestaat, wordt gebruikt om maximaal aan te sluiten bij de overige kaders.

Externe toetsing

De Algemene Subsidieverordening 2005 is opgesteld met de bedoeling om te voldoen aan wet- en regelgeving. Toch is gebleken dat er in de verordening enkele rechtmatigheidsknelpunten waren gesloten. Om herhaling hiervan te voorkomen ligt het voor de hand het nieuwe stelsel - vóór definitieve besluitvorming door de raad - te laten toetsen op rechtmatigheid door externe en onafhankelijke deskundigen.

Gevolgen van de kaders

Hoewel met de kaders heldere keuzes worden gemaakt, blijft het allemaal wat abstract. Om die reden wordt in dit hoofdstuk toegelicht wat de gevolgen zijn van de kaders zoals ze worden voorgelegd. Eerst wordt globaal aangegeven wat de voornaamste wijzigingen zijn ten opzichte van de huidige situatie. Vervolgens worden enkele concrete gevolgen geduid. Doel hiervan is om een beeld te laten ontstaan van de implicaties, zodat helder is waar besluitvorming over de kaders toe zal leiden.

Belangrijkste wijzigingen

Gecontroleerd vertrouwen

De basishouding die spreekt uit de kaders is wederzijds vertrouwen. Vertrouwen in elkaar en het vertrouwen dat alle partijen hun verantwoordelijkheid nemen. Controle dient primair om verantwoording mogelijk te maken. De inspanning die moet worden geleverd om verantwoording mogelijk te maken staat in verhouding met de omvang en aard van de subsidie. Soms kan controle achterwege blijven, in andere gevallen wordt er steekproefsgewijs gecontroleerd. Bij toenemend belang worden individuele controles uitgevoerd of wordt een goedkeurende accountantsverklaring gevraagd.

De mogelijkheid bestaat dat bij een controle ten behoeve van de verantwoording blijkt dat het vertrouwen is geschaad. Bijvoorbeeld wanneer er sprake is van oneigenlijk gebruik, of zelfs misbruik, van de collectieve middelen. Daartegen wordt streng opgetreden, zodat de goeden niet onder de kwaden hoeven te lijden.

Dienstverlening

Uitgangspunt bij de dienstverlening is de klant in plaats van het aanbod aan concrete producten en diensten van de gemeente. De klant krijgt ondersteuning bij de zoektocht naar informatie. Als die zoektocht ertoe leidt dat de klant gebruik wil maken van een product of dienst van de gemeente, gaan we daar vraaggericht mee om. We denken mee en de klant krijgt maatwerk aangeboden. Maar we durven ook grenzen te stellen en 'nee' te verkopen. De handelingsruimte van de gemeente kunnen we in dat geval begrijpelijk uitleggen.

Vereenvoudiging

Informatie is gemakkelijk te vinden en te begrijpen. Kosten en inspanningen voor aanvraag, toekenning en verantwoording staan in verhouding met de aard en omvang van de subsidie. Omdat specifieke situaties vragen om maatregelen op maat, zijn algemene restricties die specifiek zijn geformuleerd overbodig. Het artikel over de toegestane hoogte reserves kan daarom komen te vervallen. (Eventuele uitwassen worden bij de behandeling van de aanvraag aangepakt op een manier die aansluit bij de specifieke situatie.)

Processen en procedures hebben tot doel invulling te geven aan de kaders. Handhaving is erop gericht om in de geest van de regels - streng en rechtvaardig - in te grijpen waar nodig, bijvoorbeeld als blijkt dat subsidie niet is besteed conform de afspraken.

Stimuleren

Partijen worden gestimuleerd om hun horizon te verbreden waar het gaat om financiering. Doordat de scherpe restricties voor reservevorming komen te vervallen, loont het de moeite om te zoeken naar aanvullende financiering. Deze ruimere mogelijkheid stelt organisaties in staat om activiteiten uit te breiden, risico's beter af te dekken en om de continuïteit te waarborgen. Daarmee biedt het subsidiestelsel een vruchtbare bodem voor vernieuwende ideeën.

Organisaties worden aangespoord om bij de aanvraag van subsidie serieus af te wegen of zij zelf reeds over voldoende eigen middelen beschikt. Het risico om 'niet meer in de molen' te zitten hoeft niet bij die afweging te worden betrokken.

Deregulering

Door de aanpak ontstaat een subsidiestelsel dat grondig is gedereguleerd. De administratieve lasten zijn tot een minimum teruggedrongen en alle handelingen hebben een toegevoegde waarde voor de goede toepassing van het subsidieinstrument. Belangrijk dilemma dat daarbij nog bestaat is hoever vereenvoudiging kan worden doorgevoerd, zonder dat dit voorbij gaat aan de eisen die worden gesteld aan verantwoording.

Klantgerichtheid

Er zijn allerlei mogelijkheden om binnen de kaders ruimte te organiseren voor klantgerichtheid bij de uitwerking van het subsidiestelsel. De wijze waarop we kunnen omgaan met jubilea wordt hier als concreet voorbeeld gebruikt.

Bij de viering van een jubileum kan de gemeente bijdragen aan het verhogen van de feestvreugde door:

- aanwezigheid van een bestuurder
- waarderingssubsidie voor het bereiken van het jubileum
- subsidie voor activiteiten rondom het jubileum

Het jubileum is een voor de hand liggende aanleiding om een wat meer uitbundige activiteit te organiseren. Wat aanvankelijk een aanleiding was, is verworpen tot een voorwaarde. Een jubileum is echter niet de enig mogelijke aanleiding om eens extra uit te pakken als organisatie. De aanwezigheid van een bestuurder en de activiteitsubsidie moeten aansluiten bij de behoefte van de organisatie. De enige subsidie waarbij het jubileum een terechte voorwaarde is, is de waarderingssubsidie voor het bereiken van het jubileum.

Gemeentebreed stelsel

De huidige verordeningen worden ondergebracht in 1 allesomvattend stelsel, waarin de subsidies gemeentebreed worden afgedekt. De verdere uitwerking is afhankelijk van de kaders zoals die door de raad worden vastgesteld. De varianten waaraan op basis van de voorstellen wordt gedacht zijn:

- een raamverordening met daaronder afzonderlijke subverordeningen gehangen;
- één (omvangrijke) verordening met separate hoofdstukken voor specifieke onderdelen.

Samenhang, transparantie en werkbaarheid zijn de leidende criteria bij deze technische uitwerking. In de verordening is geen plaats voor beleidsinhoud.

Bevoegdheden

Het besluitvormingsproces kan aanzienlijk worden verkort, zonder afbreuk te doen aan eisen die worden gesteld aan de verantwoording. De vereenvoudiging van de processen kan hierdoor aanzienlijk worden vergemakkelijkt. De bevoegdheid voor de uitwerking en de invulling van de kaders kan door de raad worden overgedragen aan het college. De raad stelt de kaders aan de hand van beleidsnota's en de begroting. Om de controlerende taak uit te kunnen blijven voeren wordt de raad naar believen geïnformeerd over de subsidies, bijvoorbeeld via bijlagen bij de begroting en de jaarrekening. Het dualisme biedt ruimte die kan worden gebruikt voor de invulling van de kaders die worden voorgesteld.

Beleid op vermogensvorming

In het nieuwe stelsel wordt alleen excessieve vermogensvorming aangepakt. Bij de beoordeling daarvan wordt een meerjarig perspectief betrokken. Als de vermogensgroei en de vermogenspositie onvoldoende kunnen worden uitgelegd, kan dat een reden zijn voor weigering van subsidie.

Procedures en processen

Aanleverdata kunnen beter worden afgestemd op de aard van de subsidie, organisatie en activiteiten. De verschillende data die worden gebruikt in de regelgeving hebben veel effect op de bedrijfsvoering van zowel aanvragers als de gemeente. Differentiëren in deze data betekent dan ook dat de werkprocessen worden beïnvloed. Dit vraagt om goede afstemming met de aanvrager, maar ook om goede interne afstemming. Door het concept van relatiebeheer volwaardig door te voeren, kan meer maatwerk worden geboden zonder dat dit een nadelig effect heeft op de werkprocessen. Een actieve houding van informeren en geïnformeerd worden is daarbij onontbeerlijk. Ook voor de interne organisatie moeten de inspanningen immers in verhouding staan tot de aard en de omvang van de subsidie.

Om processen en procedures verder te vereenvoudigen kan overigens eens grondig naar (door)mandatering worden gekeken.

ICT-instrumenten

De mogelijkheden die ICT biedt, kunnen actiever worden gebruikt. In deze paragraaf wordt een toekomstbeeld geschetst die niet integraal op korte termijn kan worden gerealiseerd. Dit beeld geeft echter wel een duidelijke richting aan.

Aan de voorkant wordt in een virtueel subsidieloket informatie aangeboden over de mogelijkheden van financiering, voorzieningen en ondersteuning. Onderdelen van het proces kunnen (ook) digitaal worden aangeboden. Dat geldt voor zaken als de benodigde (e-)formulieren en beschikbare informatie over de status van een aanvraag. Pro-actief (via een e-mail service) wordt men op de hoogte gesteld van wijzigingen in de subsidieverordening en sluitingsdatum van de regeling. De klant geeft zelf aan in welke subsidiesoorten hij is geïnteresseerd.

Om transparantie te bevorderen wordt subsidie-informatie overzichtelijk op www.helmond.nl geplaatst. Via een inlog-code kunnen organisaties de voor hun relevante informatie in meer detail inzien.

Intern wordt gebruik gemaakt van een relatiebeheersysteem. Dit is een voorwaarde voor het kunnen doorvoeren van het relatiebeheer-concept. Daarnaast kunnen ICT-instrumenten ook worden gebruikt voor het verbeteren van de achterliggende werkprocessen (digitaal werken).

De informatie uit de diverse systemen wordt automatisch gekoppeld, of er wordt zelfs gebruik gemaakt van één allesomvattend systeem.

Leertraject

De kaders die worden voorgesteld betekenen onder andere dat we op zoek gaan naar nieuwe verhoudingen. Een gedeeltelijk onzekere verkenningstocht waarbij wederzijds vertrouwen de basis vormt. Mogelijk leidt dit in het begin tot fouten, of treden er onbedoelde en onvoorziene effecten op. Doordat we in die gevallen kunnen terugvallen op de kaders, bestaat er voldoende handelingsruimte in de uitwerking. Dat biedt voldoende vertrouwen om het traject vanuit een lerende houding aan te gaan. Monitoring, evaluatie en bijstelling zijn activiteiten die zullen moeten worden ingebouwd. Ook het proces van kaderstelling zelf wordt hierbij betrokken.

Financiën

Uitgangspunt bij de uitwerking van de herziening is dat dit geen directe invloed op budgetten heeft. Er zijn wel aanvullende instrumenten nodig om de dienstverlening te ontwikkelen in de gewenste richting. Voor een deel vallen die onder reeds in gang gezette trajecten. Voor verdere dekking kan wellicht gebruik worden gemaakt van de lagere uitvoerings- en/of verantwoordingskosten.

In de volgende fase van de herziening wordt getracht inzichtelijk te maken wat de concrete (financiële) voordelen van de herziening zullen zijn.

Vervolg van de herziening

Daadwerkelijke vormgeving

Deze notitie biedt het toetsingskader voor de verdere uitwerking van het subsidiestelsel. Binnen deze kaders kan worden gezocht naar de optimale vormgeving. Eerst vanuit de twee kaders die beschrijven wat we willen bereiken met het subsidiestelsel. Daarna vanuit de drie kaders die aangeven hoe we dat willen organiseren. Afgesloten wordt met de twee kaders die beschrijven op welke wijze het stelsel aan verplichtingen moet voldoen. Het is de route naar de optimale vorm waarmee kan worden gedaan wat belangrijk is.

Ter vergelyk: in omgekeerde volgorde zouden vooraf alle eventualiteiten en mogelijke scenario's moeten worden beschreven. De regels zouden leidend in plaats van dienstbaar zijn.

Nieuwe subsidieverordening

In de uitwerking wordt uitgegaan van 1 januari 2009 als invoeringsdatum voor de nieuwe verordening. Dit houdt in dat zowel de Algemene subsidieverordening als alle daarmee samenhangende uitvoerings- en beleidsregels in 2008 op elkaar moeten worden afgestemd. Het nieuwe stelsel zal van toepassing zijn op alle subsidies die worden toegekend over 2009 en verder. Voor zover dat nodig blijkt te zijn, wordt er een overgangsartikel opgenomen in de verordening.

Bedrijfsvoering in 2008

De kaders zelf hebben geen directe invloed op de bedrijfsvoering, waardoor in 2008 de huidige werkwijze en aanleverdata worden gehandhaafd. Voor zover praktisch mogelijk en juridisch is toegestaan, worden aanvragen in 2008 reeds in de geest van de kaders beoordeeld en behandeld.

Communicatie

Zodra deze notitie is aangenomen door het college, wordt deze opiniërend voorgelegd aan de commissie ABA. Alle partijen die zijn betrokken bij de oriëntatiefase worden hierover geïnformeerd, zodat ook voor hen zichtbaar wordt wat hun inspanningen hebben opgeleverd.

Besluitvorming over uitwerking

Deze kaderstellende notitie is stap 1 in de herziening van het subsidiestelsel. Hiermee kan een start gemaakt worden met de uitwerking en invulling van de kaders. Hierover worden voorstellen voorgelegd aan de raad. Daarbij wordt gedacht aan de concretisering van de kaders (stap 2) en aan de subsidieverordening (stap 3), maar het is niet uitgesloten dat ook op andere onderdelen een uitspraak van de raad zal worden gevraagd.

Over de verordening wordt, conform de afspraken, advies gevraagd aan de Seniorenraad en de Raad voor de Sport.

Implementatie

De oriëntatiefase is een kennisintensief traject geweest, waar relatief weinig arbeidscapaciteit aan te pas is gekomen. In de uitwerkingsfase gaat het werk pas echt beginnen. Snel te realiseren voordelen kunnen direct worden ingevoerd. En door in de werkwijzen reeds vanuit de gedachte van de kaderstelling te werken, is het ook mogelijk om snel een aantal fundamentele vorderingen in de dienstverlening te maken.

2008 kan worden gezien als een overgangsjaar, waarin de kaders worden uitgewerkt naar een verordening, beleidsregels, werkprocessen en instrumenten. Om deze vertaalslag van kaderstelling naar de concrete onderdelen van het subsidiestelsel te maken, is forse ambtelijke capaciteit nodig. Na de vaststelling van de kaders wordt er van de afdelingen nog een flinke inspanning verwacht. Voor een goede afstemming tussen de verschillende uit te werken onderdelen is een goede planning bovendien onontbeerlijk.

Bijlagen

Bijlage 1: Regelgeving op internet, gerelateerd aan subsidiestelsel

Algemene subsidieverordening 2005
Beleidsregel bevelsinstrumentarium Wbb Helmond 2006
Beleidsregel Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur Helmond 2006
Beleidsregels subsidies begrotingspost integratiebeleid
Beleidsregels WWB
Besluit nadere regels verordening maatschappelijke ondersteuning Helmond 2007
Besluit nadere regels verordening voorziening gehandicapten Helmond 2006
Bijlage behorende bij de nota sociaal kapitaal
Bodembeleid van vijf brabantse bevoegd gezag (B-5) gemeenten en de provincie Noord-Brabant
Exploitatieverordening gemeente Helmond 1997
Financiële verordening gemeente Helmond
Huisvestingsverordening 2005
Legesverordening Helmond 2007
Monumentenverordening Helmond 2005
Nadere regels jeugdledensubsidie Helmond 2006
Nadere regels verordening inkomensondersteunende maatregelen voor minima Helmond 2007
Reïntegratieverordening wet werk en bijstand gemeente Helmond
Stappenplan procedure tot sluiting woning
Subsidieregeling Helmondse Begrotingspost Integratiebeleid
Subsidieregeling professionalisering sportverenigingen
Subsidieregeling voor onderhoud van gemeentelijke monumenten
Subsidieverordening amateurkunst Helmond 2002
Subsidieverordening bestuurlijke participatie Helmond 1996
Subsidieverordening evenementen 2004
Subsidieverordening gevelverbetering Heistraat 2006
Subsidieverordening oud papier en karton 2006
Subsidieverordening schoolbegeleiding Helmond 2007
Subsidieverordening stedelijke vernieuwing 2000
Subsidieverordening zwembad de Wissen 1998
Uitvoeringsregeling buurtbudgetten 2000
Uitvoeringsregeling buurtpreventie 2000
Uitvoeringsregeling knelpunten in de woonomgeving 2000
Uitvoeringsregeling stimuleren wonen boven winkels in het centrum van Helmond 2005
Uitvoeringsregeling stimuleringsgebied Molenstraat dienstverlening, wonen en werken
Verdeelbesluit subsidiering stedelijke vernieuwing
Verordening cliëntenparticipatie integraal gehandicaptenbeleid 2001
Verordening inkomensondersteunende maatregelen voor minima Helmond 2006
Verordening materiële en financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Helmond
Verordening overleg lokaal sportbeleid Helmond 2003
Verordening stimuleringsfonds starterslening 2005
Verordening tegemoetkoming kosten kinderopvang gemeente Helmond
Verordening toeslagen en verlagingen wet werk en bijstand gemeente Helmond
Verordening voorzieningen gehandicapten Helmond 2005
www.hureninhelmond.nl, Van Woonruimteverdeling naar Woonruimtebemiddeling

Bijlage 2: Digitaal loket, producten gerelateerd aan subsidiestelsel

Amateuristische kunstbeoefening, subsidie
Beeldende kunst, individuele projectsubsidie
Beeldende kunst, subsidie kunstprojecten en manifestaties
Bodemsanering, Subsidie voor bedrijven
Evenementen, subsidies
Gehandicapten voorzieningen (Wmo)
Huurtoeslag, verstrekking
Jubilea en bijzondere prestaties sportverenigingen, subsidie
Kunstzinnige vorming, subsidie
Leerlingenvervoer
Monument, subsidie
Professionalisering sportvereniging, subsidie
Rolstoelvoorzieningen (Wmo)
Sport, Jeugdedensubsidie
Sportaccommodaties, investeringsbijdrage
Sportstimuleringsubsidie
Subsidie Integratiebeleid
Topsport, subsidie
Vervoersvoorzieningen (Wmo)
Woonvoorzieningen (Wmo)